

Evangelikus vagyok-e?

Időpont: 1958. október 31. Reformáció ünnepe

Helyszín: Börcs

Alapige: 2Kor 13,5a

„Kísértétek meg magatokat, ha a hitben vagytok-e?”

Imádság: Úr Jézus Krisztus!

Templomtisztításod a kiűzött kufároknak forradalom, a nyugalomukban megzavart, hatalomukban megtépzott főpapoknak botrány volt, a hozsannázó gyermekeknek azonban ünnep. Vannak, akik a reformáció templomtisztító munkájának emlékűnnepét összeszorított foggal, némán veszik tudomásul, és a keresztyénség legvéresebb, legkegyetlenebb megtámadásának emlékűnnepét látják benne. Mi azonban tudjuk, hogy a reformáció idejében a te korbácsod suhogott megint, és a templomban a te igéd csendült meg, hogyne magasztalnánk hát téged ezen a napon örök reformátor, áldott Úr Jézus Krisztus! Könyörgünk: reformálj meg minket is. Lelkünkéből, egyházunkból, templomunkból korbácsolj ki mindent, ami szentséged előtt meg nem áll, hogy egyedül a te igéd legyen benne uralkodó, mi pedig hozsannázó ajakkal ujjongjunk, és hálás szívvel engedelmeskedjünk neki ma és mindenkoron.

Ámen

A naptárban október 31-e nem piros betűs. Ez azt jelenti, hogy a világ számára nem ünnep. Még a keresztyén naptárakban sem mindenütt piros betűs. Ez azt jelenti, hogy a keresztyén egyház számára sem mindenütt ünnep október 31-e. Számunkra, evangélikus keresztyének számára azonban nagy ünnep. Mindig el szoktuk mondani, és figyelmeztetjük híveinket arra, hogy ez az egyetlen evangélikus ünnep az esztendőben. Mert minden más ünnepünk közös keresztyén ünnep. Közös keresztyén ünnep a karácsony, húsvét, pünkösd és az egyéb alkalmak, amelyeken – mint ünnepnapokon – össze szoktunk gyülekezni. Ez az egyetlen evangélikus ünnep, ez a nap a mi ünnepünk, a reformáció emlékűnnep, annak emlékűnnep, hogy 1517. október 31-én Luther Márton a wittenbergi vártemplom ajtajára kiszögezte 95 tételét, és ezzel a munkájával megkezdte, illetve általa Isten megkezdte a reformáció hatalmas művét.

Az az ige, amelyik előttünk áll, a hitről beszél. Az egész reformáció a hitről beszél, a 95 tétel is a hitről beszél, de hit és hit között nagy különbség van. Hitről beszél a többi egyház is, azonban az a hit, amelyre a reformáció tanított meg bennünket, megpróbált hit. Mindennek, így is lehet mondani: mindenkinek, a próba mutatja meg az értékét. Nem az, hogy a reklám milyen nagy hangon beszél róla, nem az, hogy a kereskedő hogyan dicséri fel a vevő előtt, nem az, miképpen magasztalják azok, akiknek ez az érdekük, hanem az, hogy az élet próbájában miképpen áll meg valami, az mutatja meg az értékét. Áll ez a hitre vonatkozólag is.

Csak a megpróbált hit értékes. Ezért van a hitnek annyi próbája az életben. Próbálja hitünket a Sátán. Ha az ember előveszi Jób könyvét, látja, hogyan próbálja Jób hitét a Sátán. De nem ez az első próbatétele. Hiszen Ádámnak és Évának a hitét ő kezdi ki az Édenkertben,

ő akarja megkérdőjelezni bennük, vajon igaz-e az, amit Isten mondott, hogy ha esznek arról a fáról, amelyet eltiltott tőlük, akkor halálnak halálával fognak meghalni. A Sátán akarja kikezdeni az emberek hitét a kételkedés gondolatával, az Istenbe vetett bizalom megrendítésével, a bűnre való csábításával ezer meg ezer módon, hogy hajótörésre vigye a hívő ember hitének sajkáját.

De nemcsak a Sátán próbálja meg az ember hitét, Isten is próbálja. Hiszen valahányszor nyomorúság az osztályrészünk, valahányszor Isten eltakarja előlünk fényes orcáját, és sűrű viharfelhőkkel borítja felettünk az eget, valahányszor nem adakozó kezét mutatja, hanem elvevő hatalmát, valahányszor nem felemel kezével, hanem azt reánk nehezíti, hogy összeroppanunk alatta: mindig hitünket próbálja. A szenvedés tüze mindig hitünket próbálja. Mint ahogy a tűz próbálja az aranyat, úgy próbálja a mi hitünket is a szenvedésben Isten.

Csak az a hit értékes, amelyik kiállja a próbát akár a Sátán támadásában, akár Isten helyezi mérlegre. A Sátán támadásának közepette és Isten mérlegén erőnek bizonyul a megpróbált igaz hit. Ez az ige azonban figyelmeztet bennünket arra, hogy nekünk nemcsak a Sátán próbáját kell kiállnunk hitünkkel kapcsolatban, nemcsak az Isten által reánk bocsátott szenvedések között kell hitünknek csapásokat hordozni tudó erőnek bizonyulnia, hanem nekünk magunknak is meg kell próbálni hitünket. Pál apostol arra utasítja a korinthusi gyülekezetet: *„Kísértések megmagatokat, ha a hitben vagytok-e?”*

A hitnek ezt a próbáját nem pótolhatja a Sátán próbája, de nem pótolhatja Isten próbája sem, ezt feltétlenül magunknak kell elvégeznünk. Csak az tud megállni a Sátán rostáján, csak az tud Isten mérlegén a szenvedések közepette hitben megállni, aki önmagát állandóan próbálja, hogy vajon benne van-e a hitben, vagy kívül van a hiten, vajon csak az értelme hisz-e, vagy pedig a szíve is ott van hitében. Reformáció emlékűnnapén arra akar bennünket ez az Ige biztatni, hogy próbáljuk meg mi is magunkat: vajon benne vagyunk-e a mi evangélikus hitünkben, vajon igazán hívő evangélikusok vagyunk-e?

Ez a nap bennünket tükör elé állít. Nem a 95 tétel tükrét szeretném elétek állítani, hanem valami mást, a Luther-rózsa tükrét. Azért, hogy belenézzünk, és azon mérjük meg magunkat, vajon igazán evangélikusok vagyunk-e, benne vagyunk-e a hitben, vagy csak mellünkre tűzzük jelkép gyanánt?

A Luther-rózsa nem későbbi idő szüleménye, Luther már 1516-tól kezdve használja pecsétül. Családi címerük volt, keresztyén mozzanatokkal azt kiegészítette, és így született meg a Luther-rózsa. Nézzünk most szemébe, és próbáljuk meg rajta magunkat, hogy vajon benne vagyunk-e mi a hitben?

Mi a Luther-rózsa közepe? Egy piros szív van a közepén, egy égő, piros, élő szív. Ez mindenekelőtt arra akar figyelmeztetni, hogy evangélikus csak az az ember lehet, aki a szívét meg meri mutatni. Meg tudja mutatni ennek a világnak, hogy mi a szív keresztyénei vagyunk. Nagyon érdekes megfigyelni ezt a reformátorok jellemében is. Kálvin, a társreformátor, nagy ember, hívő ember, csodálatos műveltségű, rettentő kemény akaratú ember. Hatalmas hegyormokon jár akkor, amikor a hit igazságait kutatja, azokat megformulázza. De amikor az ember élettörténetét olvassa, vagy munkáját figyeli, vagy könyveit olvasgatja, úgy érzi, mintha hófödte hegycsúcsokon járna, ahol minden olyan csodálatosan szép, fehér, messzire lehet látni, a látóhatár olyan tág – de olyan hideg, merev. Ez látszik és megérzik a református embereken. Mikor az ember Luther életét, könyveit vagy prédikációit olvassa, ugyanaz a hit csendül meg

belőle, ugyanazok a gondolatok támadnak fel benne, ugyanolyan elszántsággal áll hite mellett, mégis van benne valami más. Igaz, hogy nem érzi az ember, hogy olyan nagy magasságokban jár, de úgy érzi, mintha kiragyogna fölötte az égbolt, teljes sugarával melegítené szívét a mennyei napsugár. Lutherben annyi melegség van, kedélyes, tréfál, olyan közvetlen, szívét a tenyerén hordja. Minden embernek van szíve, csak az egyik ember elrejtí, a másik megmutatja, az egyik ember lakat alá teszi, nem engedi szóhoz sem jutni, a másik kiteszi, megmutatja, engedi szabadon érvényesülni, engedi ennek a világnak, hogy meglássa.

Ez a jellegzetesség nemcsak a két reformátor egyéniségében jelentkezik, hanem meglátszik a két különböző templomban is. Nézzétek meg, milyen más egyik egyház temploma, mint a másiké vagy a harmadiké. Egyszerű nyelven azt szoktuk mondani: nem tudjuk magunkat benne otthon érezni. A római katolikus templom is templom, de az nekünk túl cifra. Ott sok minden van, ami gondolatainkat eltántorítja az egy szükséges dologról, Isten igéjéről, azért nem olyan otthonos. Mintha valami palotában járnánk, amit megnézünk, amiben elbáméskozunk, ami előtt tisztelettel állunk meg, el is csodálkozunk rajta, de ez nem a lakóházunk, ahol otthon vagyunk. Ha elmegyünk a református templomba, különösen a régi református templomokba, megint az ellenkező végletbe jutunk, ott minden olyan rideg. Igaz, hogy nincs benne semmi, ami az ember gondolatait elvonná Isten igéjétől, de megint nincs benne számunkra semmi otthonosság. A mi templomaink olyanok, ahol nemcsak azért érezzük otthon magunkat, mert így szoktunk hozzá, hanem azért, mert sem cifra, sem nem rideg. Abban az embernek a szíve van ott, az a szív, amelyik felgyúl Isten szerelmétől, lobog, magasztalja Urunkat, Istenünket. Milyen nagy dolog, hogy nekünk olyan keresztyénséget adott a reformátorokon keresztül Isten, amelyről azt mondhatjuk: ez a szívnek keresztyénsége.

Most hadd próbáljuk meg magunkat! Vajon igazán a szív emberei vagyunk-e? Annak a szívnek emberei, amelyik nem rejtőzik el az emberek elől, amelyik meg meri mutatni, ki tudja fejezni, érzékeltetni tudja ebben a világban, hogy a szívemben mennyi szeretet van, és milyen ez a szeretet Isten iránt és az ember iránt. Vajon ha ezt a gyülekezetet a kívülvalók nézik, vajon rátalálnak-e benne a Luther-rózsa szívére? Nézzétek! Ezek mennyire szeretik egymást! Lám itt az első próbatétel. Mindenki maga feleljen reá úgy, ahogyan Isten megmozdítja lelkiismeretét!

Ha tovább nézzük a Luther-rózsát, azt látjuk, abban a szívben van valami, a piros szívben a közepén benn van egy fekete kereszt, a Krisztus keresztje. Az evangélikus ember szíve Jézus Krisztussal van tele. Mindenkinek a szíve tele van valamivel vagy valakivel. A szív mindig valamié vagy valakié. Nincs istentelen szív ezen a világon, csak egyiknek az igaz Istennel van tele a szíve, a másik pedig bálvánnyal van tele, tehát hamis Istennel. A Luther-rózsa azt akarja kifejezni, hogy az evangélikus ember szíve Jézus Krisztussal van tele. A mi keresztyénségünk Krisztus-központú. Ez nem azt jelenti, hogy nincs érzékünk a keresztyénség többi kérdése iránt, hogy számunkra az első hitágazat a teremtő, világfenntartó, gondviselő Istenről homályossá vált, vagy a Szentlélek Úristen számunkra nem olyan fontos és jelentőségteljes. Ez csupán azt jelenti, a kereszt, a második hitágazat a mi hitünknek, keresztyénségünknek közepe. Sokszor mondogatták azelőtt, ma már kevésbé, hogy az evangélikus keresztyéneknek mintha nem is volna a Szentháromságba vetett hitük. Mindig Jézus Krisztusról beszélnek. Hozzá imádkoznak, őt magasztalják, mintha az Atya- és a Szentlélek Úristen nem is volna olyan fontos, mint amilyen a Fiú-Isten, Jézus Krisztus. Nem szégyelljük, szívünk Jézus Krisztussal van tele, mert tudjuk, ha Jézus Krisztusunk nincsen, akkor Isten nem atyánk, hanem urunk, teremtőnk és ítélőbírónk. De ha Jézus Krisztusunk van, akkor atyánk nekünk Isten. És olyan nagy dolog,

hogy tudhatjuk, amikor Jézus Krisztusunk van nekünk, akkor van Szentlélek Úristen, mert ő elküldi a Szentlélek Úristent övéire.

Vajon Krisztus központú a te keresztyénséged, vagy megálltál az első hitágazatnál, elég az, hogy van atyád az égben, aki teremtett, fenntart, gondot visel reád? Nem látod, hogy a bűn kérdését csak Jézus Krisztus tudja megoldani?

Az, hogy a kereszt van a Luther-rózsa szívében, nem csak azt jelenti, hogy Jézus Krisztussal van tele a szívünk, azzal a Jézus Krisztussal, aki megfeszítettett érettünk, és meghalt bűneink váltságáért. Jézusra sokféleképpen lehet nézni, sokféleképpen lehet lelkesedni érte. Van, aki úgy tud lelkesedni Jézus Krisztusért, a nagy tudósért, az erkölcsformálóért, van, aki példázatok nagy költőjét látja benne, vagy az emberi élet nagy tanítómesterét, vagy a zseniális egyház-szervezőt. Nem mondjuk, hogy ez mind nem igaz, de ha Jézus Krisztus nem volna megváltónk, ha nem halt volna meg érettünk a kereszten, akkor nem volna más, mint nagy történelmi alak, akiről tanítanak az iskolában, akiről el-elmondogatják, micsoda nagy ember volt, de rajtuk nem tudna segíteni, mint ahogy rajtuk nem segít Augustus császár, sem Napóleon, sem más nagy királyok, sem nagy feltalálók, mert nekünk Jézus Krisztusra, mint megváltókra van szükségünk. Mikor a mennyek országában az ember józanul fogja látni az egész életet, mindazt, ami életében fontos volt, akkor látja majd igazán Istennek meghálálhatatlanul sok ajándékát. Figyeld meg azonban, hogy a mennyei seregek nem egyéb jótéteményeiért magasztalják az Urat, hanem csak egyetlenegyért: „*Méltó a megöletett Bárány, hogy vegyen erőt és gazdagságot és bölcsességet és hatalmasságot és tisztességet és dicsőséget és áldást.*” Nem jelenti ez azt, hogy ők nem látják Isten egyéb kegyelmét, jóindulatát, ajándékát, de úgy érzik, hogy ennél nagyobb, ennél több nincs. Az örökélet nem elég ahhoz, hogy ezt eléggé megköszönjük Istennek. Ezzel van tele a mi szívünk.

A kereszten meghalt Jézus Krisztussal van tele a mi szívünk, de nem úgy, mint drága halottal. Nem úgy él ő, mint ahogyan élnek halottaink emlékeinkben, akiknek sírjához elmegyünk, meglátogatjuk, virágokkal feldíszítjük azt a kedves sírt. Jézus Krisztus számunkra olyan élő valóság, mint amilyen élő valóság, aki itt van közöttünk, akivel beszélek, akivel együtt élek. A régi formájú Luther-rózsában lévő keresztre egy latin szó volt írva, Luther házának kapuja fölött még ez a régi formájú Luther rózsza áll: „vivit!” Ez azt jelenti: Jézus Krisztus él, nemcsak élt, nemcsak élni fog majd akkor, mikor eljön hatalommal és dicsőséggel, hanem most és itt él. Vele együtt élünk ama ígérete szerint: „*ímé én tiveletek vagyok minden napon a világ végezetéig*” (Mt 28,20b).

Próbáld meg magadat, vajon miképpen süt ki ez a próba! Hitben vagy-e? Krisztus, az élő Jézus, aki meghalt, mégis él, ő van-e a te keresztyén szívednek kellős közepén?

Vessünk egy harmadik tekintetet a Luther-rózsára! Mondottuk, hogy a Luther-rózsa közepén van egy piros szív, a piros szívben fekete kereszttel, s ezt fehér rózsaszirmok veszik körül. Mit akar Luther kifejezni azzal, hogy az evangélikus keresztyénség hite olyan, mint a fehér rózsza?

Mindenekelőtt azt akarta mondani vele, hogy a mi életünk megtisztított élet, ahogyan Péter apostol mondja levelében: „*akik nem kegyelmezettek voltak, most pedig kegyelmezettek vagytok*” (1Pt 2,10b), vagy ahogy János mondja 1. levelében: „*Jézus Krisztusnak vére megtisztít minket minden bűntől*”. Ez nem azt jelenti, hogy mi tiszta emberek vagyunk, mert mi sohasem voltunk, sohasem vagyunk és sohasem leszünk a magunk akaratából tiszta

emberek, mi csak megtisztított emberek vagyunk. Jézus Krisztus büntörlő vére hullott reánk. Már az Ótestamentumban ígéri az Úr: „*ha bűneitek skarlát pirosak, hófehérek lesznek, és ha vérszínűek, mint a karmazsin, olyanok lesznek, mint a gyapjú*” (Ézs 1,18). A fehér rózsza azt jelenti, hogy fehér ruhába öltözött gyermekei, tanítványai vagyunk az Úr Jézusnak. Úgy élünk e világon, mint akik tudjuk, hogy a fehér ruhára nagyon kell vigyázni.

De mást is jelent a fehér rózsza. Azt is, hogy mi Krisztus jó illata vagyunk e világban. Pál apostol a korinthusi levélben beszél arról, minden embernek van valamilyen illata, minden embert körülveszi valamilyen levegő. Vannak emberek, akiket a Sátán kénköves, bűzös levegője vesz körül, és vannak emberek, akiket a szentség tiszta levegője övez körül. Vannak emberek, akiknek jelenlétében gátlásaink megszűnnek, könnyebb gonosznak lenni. Viszont vannak emberek, akiknek jelenlétében egyszerre megmozdul lelkiismeretünk, s közelükben nehéz rossznak lenni, s könnyebb jónak lenni. Az ilyen emberek közelléte megszentelő hatást gyakorol reánk, úgy érezzük, közelebb vagyunk magához az élő Istenhez.

Mondd: milyen illatot árasztasz magadból? Pál apostol azt írja, Krisztus népe Krisztus jó illata legyen az életre. Ez azt jelenti, hogy mi nem vagyunk sokat beszélő emberek, de mi keresztyén életet élő emberek szeretnénk lenni, olyanok, akiknek jelenléte sugározza a megtisztított élet szentségét, a Krisztus szerelmével telített szívnek minden melegségét. Vajon így a te életed Krisztus jó illata ennek a világnak számára, mint csendes életszolgálat?

Még valamit jelent az, hogy az evangélikus keresztyénség a fehér rózsza keresztyénsége. A rózsza nemcsak a tisztaságnak, illatnak emlékeztetője, hanem az örömmel a képe is. Evangélikus keresztyén, tudod-e mit jelent magyarul: evangélium? Azt jelenti: örömhír. Az evangélikus olyan ember, akinek valami örömhíre van a maga számára és ennek a világnak a számára. Mondd, lehet örömhírt másképpen mondani, mint örvendező, mosolygó, boldog arccal és ajakkal? Ahogyan nem lehet gyász hírt mondani anélkül, hogy az embernek el ne komorodnék az arca, nem lehet örömhírt mondani közömbösen. Az örömondóknak arca mosolyog, ajka, szeme nevet, boldogságot sugároz magából. Vajon hogyan lehet ez? Úgy, hogy nekünk ilyen elvehetetlen örömünk van, ha igazán keresztyének vagyunk. Azért örvendező az evangélikus keresztyénség, mert a szíve közepén Krisztus keresztyéje van. Krisztus keresztyéje pedig minket arra tanít, hogy „*úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött fiát adta, hogy valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen*” (Jn 3,16). Nincs evangélikus istentisztelet, amelyen ez az ige el ne hangoznék. Luther azt mondja, hogy ez az evangélium dióhéjban, s azt mondjuk mindig erre, zengjük a dicsőítést: „*Dicsérd én lelkem a dicsőség örök Királyát*”. Mi tudjuk azt, hogy az az Isten, aki így bebizonyította irántunk való szeretetét, nagyon szeret minket.

Mivel a szívünk mélyében hisszük, tudjuk azt, hogy Isten nagyon szeret minket, azért tudunk a kezéből mindent boldogan elfogadni. Tudjuk, hogy amit ad, az mind jó, tudjuk, hogy amit nem ad meg, arra nincs szükségünk. Mi valljuk Pál apostollal, aki pedig nagyon sok nyomorúságon ment keresztül, és sokat szenvedett ezen a világon: „*Aki az ő tulajdon Fiának nem kedvezett, hanem Őt mindnyájunkért odaadta, mi módon nem ajándékozta vele együtt mindent minékünk?*” (Róm 8,32). Ezért van nekünk elvehetetlen reménységünk, elvehetetlen békeségünk, ezért van szívünkben az örömhír Isten szeretetéről.

Vajon ott van-e az Istennel megbékélt ember öröme a te életedben? Próbáld meg magadat, hogy vajon ebben a hitben benne vagy-e te?

Végül a Luther-rózsa egy nagy kék mezőben van, amelyet aranykarika zár be. A kék mező a mennyre, a kék égre emlékeztet bennünket, és az arany karika arról a végtelenségről, örökkévalóságról beszél, amelynek soha nincsen vége, mert a karikának nincsen vége. Ez emlékeztet bennünket az üdvösségre, a mennyre és annak nemes örömére.

Ez azt jelenti, hogy az evangélikus keresztyén úgy él ezen a világon, hogy soha nem felejt el, én csak jövevény, vándor vagyok ezen a földön, az én hazám odafenn van. Nincs ezen a világon fontosabb kérdés, mint az üdvösség kérdése, az, hogy miképpen juthatok el Istenhez a mi Urunk Jézus Krisztus által.

Tudom jól, vannak emberek, akik ezt az üdvösséget, mert nem sokra becsülik, egy lyukas garasért is eladnák. Hadd mondjak el erre egy valóban megtörtént esetet. Volt a német császárnak egy hetyke tábornoka. Kemény, katonás, fegyelmezett, fegyelmet tartó ember. Egy alkalommal a császárnál valami ünnepségen ott ült a tábornok mellett a császár udvari lelkésze. A tábornoknak jó kedve volt, elkezdte fricskázni a lelkészt. Mindenféle gúnyos megjegyzést tett hivatására, szolgálatára, tanítására, az egész hitvallásra, az egyházra. Végül azt mondta: mondja, tisztelendő úr, hisz ön a mennyországban? A lelkész azt felelte: én hiszek. Amire a tábornok azt válaszolta: én meg nem hiszek Nem jött még onnan senki sem vissza, nem tudom, egyáltalában van-e, nincs-e, semmi biztosat nem lehet erről tudni. A lelkész erre azt mondta neki: Tábornok úr, mit gondol, a mennyországban piros paszományos nadrágban fog járni? Mire azt felelte: No, nem valószínű. Mondja, ez a sok medália, mind ott lesz a mellén? – folytatta a beszélgetést a lelkész. Mire a tábornok így válaszolt: Nem lesz ott. Látja, mégis tud valami biztosat a mennyországról. Most azt mondja meg nekem, mit gondol, hogyha innen se rangját, se uniformisát, se kitüntetését el nem viheti oda, akkor ott mi marad magából? Erre elhallgatott a tábornok. Mélyen szíven találta ez a kérdés, mi marad belőlem, ha minden rangom, minden dicsőségem, minden érdemrendem lehull énrólam? Bizony látta, nem marad belőle semmi más, mint egy bűnös ember.

Ó, testvéreim, mi tudjuk azt, nincs nagyobb kincs, mint az üdvösség, és mi erre az üdvösségre törekszünk a mi Urunk ama parancsolata szerint: *„Keressétek mindenekelőtt Istennek országát és annak igazságát”*.

Testvéreim, azt volt az ige, hogy magatokat próbáljátok meg, ha a hitben vagytok-e. És most elhallgatok. Lelki szemeitek előtt maradjon ott ezen ünnepen és utána is a Luther-rózsa, és legyen számotokra mindig nagy lelkiismereti kérdés, hogy evangélikus vagyok-e én? A Luther-rózsa keresztyénségét, a kipróbált és próbát megállt hitet képviselem-e?

Ámen

Imádság: Hálát adunk neked, Urunk Krisztusunk, a reformáció nagy templomtisztításáért. Köszönjük neked azt, hogy evangéliumodat előhoztad a pornak minden rétege alól, és magasra emelted. Köszönjük neked mindazokat az embereket, akiket ebben fel tudtál használni: a reformátorokat, hithőseinket, nemcsak azokat, akiknek nevére emlékeztet bennünket ez a nap, hanem mindazokat, akik ezen a magyar földön is vállalták a bujdosást, a kenyértelenséget, a nyomorúság, a szenvedés életét csak azért, hogy az evangélium hirdettessék minden népnek. Köszönjük neked, Urunk, hogy ezt a hitet átörökítetted ránk. Áldunk téged azokért, akik egyházakat, gyülekezeteket alapítottak, templomokat építettek, és benne a te örök Krisztusodat hirdették nekünk. Hadd köszönjük meg neked, hogy itt is épül templom! Áldunk téged Urunk

azért, ami majd itt lesz, és áldunk azért, ami már itt van. Köszönjük neked a felépült falakat, a ráboruló védő tetőt, köszönjük a hívó harangot, köszönjük, hogy a szívünk vágya így nő ki előttünk. Kérünk téged, hadd épüljön tovább a te templomod, hadd érhük el majd mi egyszer a boldog napot, mikor majd otthonunkban lehetünk ott, és magasztalhatunk téged, aki kegyelmeddel megajándékozol a te megtisztított hajlékoddal minket. Köszönjük neked, Urunk, azt is, hogy ezen a napon istentisztelet lehet szerte ezen a világon, és ünnepelhetünk akkor is, mikor egy egész napon keresztül a munka terhét és igáját kellett talán hordoznunk.

Kérünk, Urunk, áldd meg kegyelmeddel ennek a napnak minden igehirdetését, minden alkalmat, amellyel kegyelmedre emlékezünk. Áldd meg, Urunk, éjszakánkat is, adj minden szerettünknek közelben és távolban békés, nyugodalmas jó éjszakát! Könyörgünk, áldd meg házunkat, portánkat. Könyörgünk szántóföldünkért, adj alkalmas időjárást, hogy földbe kerülhessen minden mag, ott őrizd meg minden gonosztól a jövő esztendő kenyerét! Kérünk, Urunk, hogy tartsd meg gyülekezetünkben, egyházunkban, hazánkban és ebben az egész világban a békességet, a te békességedet, mely minden emberi értelmet felülhalad. Kérünk, téged, hadd magasztaljunk imádságot meghallgató kegyelmedért most és mindenkoron.

Ámen